

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 5 grudnia 2017r.

Sąd Okręgowy w Suwałkach III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Piotr Witkowski
Protokolant:	stażysta Sylwia Zarzecka Balcer

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 5 grudnia 2017r. w Suwałkach

sprawy **R. K.**

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O.

o umorzenie należności likwidowanego funduszu alimentacyjnego

w związku z odwołaniem R. K.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O.

z dnia 28 lipca 2017 r. znak (...)

oddala odwołanie.

UZASADNIENIE

Prezes Zakładu Ubezpieczeń Społecznych decyzją z dnia 28.07.2017r. odmówił R. K. umorzenia należności likwidowanego funduszu alimentacyjnego z tytułu wypłaty świadczeń z funduszu alimentacyjnego oraz 5% opłaty na pokrycie kosztów związanych z działalnością funduszu w łącznej kwocie 7 087,50 zł.

W uzasadnieniu decyzji Prezes ZUS wskazał, że nie zachodzą przesłanki do umorzenia tych należności określone treścią art. 68 ustawy z dnia 28.11.2003r. o świadczeniach rodzinnych (t.j. Dz.U. z 2013r. poz. 1456), który stanowi, że tylko w szczególnie uzasadnionych przypadkach można umorzyć te należności.

Wypłacone natomiast świadczenia w zastępstwie osoby zobowiązanej do alimentów podlegają zwrotowi, co oznacza, że istnieje obowiązek zwrotu wypłaconych świadczeń wraz z 5% opłatą na pokrycie działalności funduszu alimentacyjnego.

Owszem o całość zgromadzonego w sprawie materiału należało stwierdzić, że R. K. nie jest w stanie jednorazowo spłacić swoich zobowiązań, jednakże nie przesądza to o trwałym braku możliwości spłaty zadłużenia. W analizie dotyczącej podjęcia rozstrzygnięcia w zakresie umorzenia pod uwagę brana jest bowiem możliwość uregulowania należności na drodze egzekucyjnej z wynagrodzenia, ze świadczenia rentowego/emerytalnego, z innych składników majątkowych lub spłata zadłużenia w ratach. Fakt więc, że R. K. jest osobą bezrobotną i samotnie wychowuje dwójkę małoletnich dzieci, choruje i posiada orzeczenie o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, a utrzymuje się z

alimentów, zasiłków rodzinnych i świadczeń wychowawczych oraz z pomocy społecznej, niczego nie przesądza. Odnosi się to również i do niedysponowania przez R. K. żadnym majątkiem.

W odwołaniu od tej decyzji R. K. wskazał, że ZUS sprawy Funduszu Alimentacyjnego traktuje wybiórczo i nie podchodzi indywidualnie do każdego dłużnika. W jego odczuciu istnieją przesłanki uznania jego sytuacji za szczególnie uzasadniony przypadek związany z sytuacją zdrowotną i materialną całej rodziny. Zna takich co większe sumy alimentów zostały im umorzone przez ZUS, chociaż ich sytuacja bytowa była lepsza. Decyzja nr (...) sama w sobie stwierdza jego ciężką egzystencję życiową, której ZUS nie widzi.

W odpowiedzi na odwołanie Prezes Zakładu Ubezpieczeń Społecznych wniósł o jego oddalenie uzasadniając jak w zaskarżonej decyzji. Wskazał także i podkreślił, że zgodnie z art. 68 ustawy o świadczeniach rodzinnych, w szczególnie uzasadnionych przypadkach związanych z sytuacją zdrowotną lub rodzinną osoby, przeciwko której jest prowadzona egzekucja alimentów, lub osoby zobowiązanej do zwrotu bezpodstawnie pobranych świadczeń z funduszu, likwidator nie tylko może umorzyć należności ale i rozłożyć je na raty lub odroczyć termin płatności. Zasadą też jest egzekwowanie należności od dłużników alimentacyjnych, natomiast umorzenie należności może nastąpić wyjątkowo w sytuacjach szczególnych. Trudna sytuacja materialna, brak stałych dochodów bądź ich osiągnięcie na bardzo niskim poziomie jest okolicznością dotyczącą wszystkich dłużników alimentacyjnych, gdyż uruchomienie funduszu alimentacyjnego następowało tylko wówczas, gdy dłużnik nie miał majątku ani dochodów podlegających egzekucji (częściowa lub całkowita bezskuteczność egzekucji.). Nie jest to więc szczególna okoliczność w rozumieniu omawianego przepisu (vide: uzasadnienie wyroku SN z dnia 17.10.2006r., sygn. Akt II UK 77/06- Orzecznictwo Sądu Najwyższego).

Sąd Okręgowy w Suwałkach ustalił i zważył, co następuje:

Odwołania za uzasadnionego uznać nie można było.

Zgodzić się mianowicie należy z Prezesem Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, że po stronie odwołującego się nie zachodzi szczególnie uzasadniony przypadek usprawiedliwiający umorzenie obciążających go należności likwidowanego funduszu alimentacyjnego z tytułu wypłaconych za niego należności alimentacyjnych.

Za szczególnie uzasadniony przypadek można bowiem uznać tylko taki, kiedy to wszystkie względy przemawiają za umorzeniem w danej sprawie należności alimentacyjnych. Taki zaś po stronie odwołującego się nie zachodzi. Zasadą bowiem jest egzekwowanie należności od dłużników alimentacyjnych, natomiast umorzenie należności może nastąpić tylko w szczególnie uzasadnionych wypadkach.

Za "szczególnie uzasadnione przypadki" związane z sytuacją zdrowotną lub rodzinną zobowiązanego uznaje się natomiast niezależne od zobowiązanego alimentacyjnie nagłe sytuacje losowe lub nadzwyczajne, które sprawiają tak wyjątkowo trudne warunki, że nie jest on w stanie na bieżąco ani w dającej się przewidzieć perspektywie regulować obciążających go zaległości alimentacyjnych bez uszczerbku dla jego zdrowia lub naruszenia innych istotnych dóbr najbliższych członków rodziny (por. m.in. wyrok Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z dnia 05.06.2013r. sygn. III AUa 22/13, LEX 1327594)

Do przyjęcia, iż zachodzi "szczególnie uzasadniony przypadek" pozwalający na umorzenie należności likwidowanego funduszu alimentacyjnego nie wystarcza nawet ustalenie, że zobowiązany aktualnie nie posiada środków utrzymania, ale konieczna jest także ocena, iż przy uwzględnieniu jego wieku, stanu rodzinnego, kwalifikacji zawodowych oraz rokowań zdrowotnych nie będzie on w stanie również w przyszłości spłacać tych należności bez narażenia siebie i swojej rodziny na pozbawienie możliwości zaspokojenia podstawowych potrzeb życiowych. Podkreślić należy, że instytucja umorzenia należności wobec funduszu alimentacyjnego ma charakter wyjątkowy i może być stosowana jedynie właśnie w szczególnie uzasadnionych przypadkach. Wykładnia możliwości skorzystania z umorzenia należności zlikwidowanego funduszu alimentacyjnego w przypadkach szczególnie uzasadnionych związanych z sytuacją zdrowotną lub rodzinną osoby, przeciwko której jest prowadzona egzekucja alimentów, dotyczy

nadzwyczajnego zwolnienia zobowiązanego z długu alimentacyjnego, co następuje kosztem uszczuplenia środków funduszu ubezpieczeń społecznych, i z tej przyczyny powinna być ścisła, a nie rozszerzająca.

Przenosząc powyższe uwagi na grunt rozpoznawanej sprawy uznać należy, że sytuacja odwołującego się nie wyczerpuje przesłanek szczególnie uzasadnionego przypadku związanego z jego sytuacją zdrowotną, rodziną i majątkową. Odwołujący powoływał się na zły stan zdrowia i w tym zakresie przedłożył szereg dokumentów wskazujących na występowanie konkretnych schorzeń, w tym przewlekłych. Jednak okoliczności związane ze stanem zdrowia nie zostały w żaden sposób ocenione już obecnie pod kątem niezdolności do pracy, gdyż odwołujący się nie występuje obecnie o ustalenie prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy. Natomiast Sąd może jedynie potwierdzić, iż faktycznie odwołujący cierpi na pewne schorzenia, co wynika z dokumentacji medycznej, jednak nie można już przesądzać, iż faktycznie jest on niezdolny do pracy – całkowicie czy też częściowo.

Nie uszło również uwadze Sadu, iż odwołujący się notorycznie uchylał się od obowiązku alimentacyjnego. Natomiast później, jak sam przyznał utrzymywał się z alimentów na dzieci, gdyż ich zamieszkiwanie Sąd ustalił przy nim gdy była żona wyjechała za granicę. Sąd miał również na uwadze fakt, który odwołujący się przyznał na rozprawie, iż jego obecna sytuacja wynika też z choroby alkoholowej. Co prawda stan uzależnienia może wpływać i wpływa negatywnie na życie osobiste i zawodowe takiej osoby, jednak zaniechania którego, dopuścił się odwołujący, brak dowodów na podejmowanie kroków polepszenia swojej sytuacji zdrowotnej, i finansowej nie może skutkować premiowaniem takich postaw. Zdaniem Sądu za sprzeczne z treścią powołanego wyżej przepisu byłoby zwalnianie z obowiązku, w sytuacji, gdy to z jego winy i jego działania, a raczej zaniechania, doszło do wystąpienia zadłużenia. Ponadto obecny stan zdrowia nie jest wynikiem ujawnienia się w sposób nagły chorób, które w pewnym stopniu wyłączyły go z rynku pracy. To działania odwołującego się spowodowały, iż obecnie jego stan zdrowia jest na takim, a nie innym poziomie, między innymi poprzez zaniedbywanie leczenia, co wynika wprost z dokumentacji medycznej.

Nie uszło również uwadze Sądu, że odwołujący się wpłacał komornikowi na poczet egzekucyjnych należności po 100 zł miesięcznie, więc jego sytuacja materialna nie jest taka zła. Pominięcie więc tych wszystkich okoliczności i umorzenie zadłużenia w całości byłoby premiowaniem postaw odwołującego się prezentowanych przez niego w przeszłości, czego zaakceptować nie można. Tak chociażby wypowiedział się Sąd Apelacyjny w Białymstoku w wyroku z dnia 22.08.2006r. za sygn. akt III AUa 581/06. Nie można wszakże zgodzić się z postawami zaniedbywania swoich podstawowych obowiązków rodzicielskich i społecznych, kiedy to osoba zainteresowana nie jest w stanie w należyty sposób usprawiedliwić swego wcześniejszego naganego zachowania się. Uznanie przecież w przypadku odwołującego się żądania umorzenia należności wynikających z zadłużenia w funduszu alimentacyjnym byłoby sprzeczne ze zwykłym poczuciem sprawiedliwości i tym bardziej premiowaniem prezentowanych przez niego w przeszłości postaw nie zasługujących na uznanie społeczne. Przecież odwołujący się nie wykazał, że zawsze był niezdolny do pracy. Nie bez znaczenia w zakresie ustaleń faktycznych jest też to, że dotychczas nie zwrócił się do likwidatora o zawarcie układu ratalnego, którego ewentualne zawarcie umożliwiłoby mu uniknięcie zbędnego ponoszenia kosztów egzekucji komorniczej i ograniczenia odsetek.

Podkreślić należy, że na osobie, na której ciąży obowiązek lub zaległości alimentacyjne nie powinna być w całości zwolniona z tych zobowiązań, jeżeli ma jakiegokolwiek realne możliwości choćby częściowej lub rozłożonej w czasie spłaty długów alimentacyjnych. Powoływanie się na zły stan zdrowia przy posiadaniu innych możliwości spłaty zadłużenia, jest bezpodstawne. Inaczej takie stanowisko, jak wynika z wyroku Sądu Najwyższego z dnia 10.11.2010r. sygn. I UK 119/10 (LEX 686798) prowadziłoby do nielogicznej konstatacji, że alimentacyjnie zobowiązany, który posiada realne możliwości choćby częściowej lub rozłożonej w czasie spłaty długów alimentacyjnych powinien być premiowany umorzeniem należności zlikwidowanego funduszu alimentacyjnego z tytułu biernej postawy lub bezzasadnego oczekiwania, że jego długi alimentacyjne zostaną umorzone kosztem stron lub innych uczestników systemu ubezpieczeń społecznych z uszczupleniem funduszy tego systemu.

Zauważyć należy, że dwójka dzieci, które wychowuje są już nastoletnie i w niedługim czasie nie będzie odwołujący się miał ich na utrzymaniu. Obecnie zaś nie można mówić o krzywdzie wychowywanych przez niego dzieci, gdyż – jak oświadczył na rozprawie – była żona wróciła z zagranicy, będąc tam zresztą z trzecim najstarszym ich dzieckiem, i

może wspomóc go w bieżącym ich utrzymaniu, kiedy będzie regulował należności funduszu. Jest przecież osobą młodą bo 43-letnią i z pewnością może dorywczo choćby pracować, zresztą spłacał należności w kwocie 100 zł miesięcznie. Jego stan zdrowia polepszył się skoro obecnie ma już tylko lekki stopień niepełnosprawności.

Mając zatem to wszystko na względzie Sąd Okręgowy na mocy art. 477¹⁴ § 1 kpc oddalił odwołanie.

PW/ich